

نگرش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی استان تهران نسبت به طرح کارورزی

رمضان علی خدابنده‌لو^۱، محمد چیدری^۲

۱- دانش‌آموخته‌ی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس
 ۲- استادگروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

چکیده

افزایش عرضه‌ی بیش از تقاضا به همراه عامل‌های دیگر از جمله رشد پرشتاب گرایش‌های کشاورزی در دانشگاه‌ها در سال‌های اخیر و ناهماهنگی توانمندی‌های دانش‌آموختگان با نیازهای مهارتی و تخصصی مورد نیاز واحد‌های تولیدی کشاورزی باعث افزایش نرخ بیکاری دانش‌آموختگان این رشته در کشور شده است. این تحقیق با هدف افزایش عرضه‌ی بیش از تقاضا به همراه عامل‌های دیگر از جمله رشد پرشتاب گرایش‌های کشاورزی در دانشگاه‌ها در سال‌های اخیر و ناهماهنگی توانمندی‌های دانش‌آموختگان با نیازهای مهارتی و تخصصی مورد نیاز واحد‌های تولیدی کشاورزی باعث افزایش نرخ بیکاری دانش‌آموختگان این رشته در کشور شده است. بررسی نگرش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی نسبت به طرح کارورزی اجرا شده است. جامعه آماری مورد بررسی، ۱۰۸۰ تن از دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی بودند که با استفاده از فرمول کوکران ۱۲۰ تن مشخص شد و با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده نسبت به انتخاب نمونه از جامعه آماری اقدام شد. تحقیق از نوع کاربردی بود و ابزار تحقیق پرسشنامه‌ای بود که روایی ظاهری آن توسط چند تن از اعضای هیات علمی ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه نیز که با توجه به ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده ($\alpha=0/86$)، مناسب تشخیص داده شد. آمار توصیفی نشان داد که از نظر میزان نگرش دانش‌آموختگان از طرح کارورزی متغیر آشنایی کارورز با فرهنگ سازمانی با میانگین ۳/۹۸ بالاترین رتبه را دارد و یافته‌های تحقیق گویای این است که تفاوت معنی‌داری بین دانش‌آموختگان مورد بررسی در ارتباط با نگرش نسبت به دستاوردهای دوره کارآموزی بر پایه متغیرهای جنس، زمینه شغلی دانش‌آموختگان شاغل، وضعیت کنونی شغلی و رشته تحصیلی وجود دارد.

کلید واژه‌ها: نگرش دانش‌آموختگان، کارورزی کشاورزی، مهارت‌های ارتباطی

نویسنده‌ی مسئول: رمضانعلی خدابنده‌لو

رایانامه: m.khodabandelo@yahoo.com

دریافت: ۹۲/۱۱/۲۱؛ پذیرش: ۹۳/۷/۲۳

مقدمه

در دوره‌ای که رقابت میان کشورهای جهان در حال افزایش است و رقابت‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی در حال سرعت گرفتن است اهمیت توسعه کیفی و افزایش توانمندسازی نیروی انسانی بیشتر می‌شود (Erickson et al., 2003).

بررسی‌ها نشان می‌دهند که دانشگاه‌ها به عنوان سازمان‌های پیچیده‌ای همواره تربیت متخصصان جامعه در رشته‌های گوناگون را بر عهده داشته‌اند و با در اختیار داشتن امکانات وسیع، انبوه دانشجویان و پژوهشگران و ابزار تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف کمک شایانی به پیشرفت و پیشبرد تمدن بشری نموده‌اند، لیکن بیکاری باعث می‌شود که سرمایه‌گذاری‌های انجام شده برای تربیت نیروی انسانی ماهر، دست کم برای مدتی بلا استفاده باقی بماند (شریف زاده و زمانی، ۱۳۸۵) در چند سال اخیر وضعیت اشتغال دانش آموختگان در مقطع کارشناسی و بالاتر در رشته کشاورزی و بیکاری آنان مورد توجه بیشتر مسئولان قرار گرفته است.

افزایش عرضه‌ی بیش از تقاضا و دیگر عامل‌ها موجب بیکاری جمع انبوهی از دانش آموختگان شده است (زمانی، ۱۳۸۲). افزون بر این، رشد پرشتاب دانشگاه‌ها نیز در سال‌های اخیر باعث افزایش میزان بیکاری دانش آموختگان شده است (جعفری صمیمی، ۱۳۸۴).

یکی از دلایل عمده بیکاری فارغ‌التحصیلان بخش کشاورزی، نارسایی در آموزش‌های تجربی و کاربردی مناسب در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی می‌باشد و دانشگاه‌ها باید بر موضوع تجربه عملی و مهارت‌آموزی و تدریس دروسی که مورد نیاز بازار کار باشد تمرکز نمایند. شرایط این عرضه و تقاضا در وضعیت موجود حاکی از بیکاری بیش از حد برون‌دادهای نظام آموزش کشاورزی در سطوح مختلف است. که یکی از دلایل‌های آن را می‌توان ناشی از ناهماهنگی توانمندی‌های فارغ‌التحصیلان با نیازهای مهارتی و تخصصی مورد نیاز در واحدهای تولیدی و تبدیلی بخش کشاورزی فرض نمود (جعفری صمیمی، ۱۳۸۴).

توجه بیش از پیش به مساله توانمندسازی دانش آموختگان کشاورزی نه تنها می‌تواند در توسعه بخش

کشاورزی بسیار تأثیر گذار باشد، بلکه می‌تواند در بهبود بازار کار و اشتغال آنان نیز تأثیر مثبتی بر جای گذارد. البته، بایستی در این مسیر و به منظور عبور از بحران بیکاری، اشتغال پذیری دانش آموختگان در اولویت هدف‌های ملی و فراملی قرار گیرد (McQuid & Lindsay, 2005).

با وجود تلاش‌های صورت گرفته در زمینه‌ی حل بحران بیکاری دانش آموختگان کشاورزی کمبود دانش آموختگان شایسته بازار کار، همچنان به قوت خود باقی است (علی‌باجی و بارانی، ۱۳۸۵). در این زمینه‌ی وزارت-خانه‌های جهاد کشاورزی، صنایع و معادن و سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی به منظور ارایه راهکارهای سودمند و موثر در مورد بالابردن توانمندی‌های حرفه‌ای و ساماندهی اشتغال دانش آموختگان بررسی‌هایی را انجام داده‌اند که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: توجه به آموزش‌های علمی کاربردی متناسب با نیاز بخش و بازار کار غیردولتی، ایجاد دوره‌های کارورزی، ارایه آموزش‌های کارآفرینی که می‌توانند در ساماندهی اشتغال دانش آموختگان موثر باشند (رخشانی پور، ۱۳۹۱) یکی از برنامه‌های مهم دولت بررسی توانمندسازی و کاهش بیکاری دانش آموختگان و برگزاری دوره‌های کارورزی در بخش کشاورزی می‌باشد.

هدف طرح کارورزی تربیت و تأمین نیروی انسانی ماهر و کارآمد از راه پرورش توانمندی‌ها و مهارت‌های مورد نیاز بازار کار در دانش آموختگان است. عمده‌ترین ویژگی این طرح اجرای آموزش‌های مهارتی بر مبنای استانداردهای حرفه و شغل مرتبط در صنعت، خدمات و کشاورزی است (جلالی، ۱۳۸۳). کارورزی یک تجربه‌ی آموزشی است که به موجب آن یک دانش آموخته به صورت موقت یا در یک دوره زمانی معین در یک موقعیت کاری به سر می‌برد. کارورزی بیشتر به حرفه‌آموزی ضمن شغل متکی است تا جنبه‌ی اشتغال داشته باشد. کارورزی وسیله‌ای برای کسب تجربه شغلی نظارت شده به شمار می‌آید که برای کسب آمادگی جهت به دست آوردن یک شغل تخصصی ضروری است (Phipps et al., 2008).

مؤد محمدی و همکاران (۱۳۸۷)، در بررسی خود به این نتیجه رسیدند که بین متغیرهای میزان اهمیت دوره کارورزی برای کارکنان و مدیریت محل کارورزی، استفاده از

جامعه‌ی آماری آن ۱۰۸۰ تن از دانش‌آموختگان رشته کشاورزی هستند که اکنون عضو سازمان نظام مهندسی کشاورزی استان تهران بوده و در زمان دانشجویی از طریق این سازمان در سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۸۸ در طرح کارورزی شرکت کرده‌اند، حجم نمونه ۱۲۰ تن از طریق فرمول کوکران تعیین و به روش تصادفی به عنوان نمونه تحقیق گزینش شدند.

ابزار تحقیق پرسشنامه‌ی بود که از شش بخش تشکیل شد، روایی ظاهری ابزار تحقیق با استفاده از نظر چند تن از اعضای هیات علمی رشته ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس تایید و برای تعیین اعتبار پرسشنامه با انجام پیش‌آزمون ضریب آلفا کرونباخ (۰/۸۶) محاسبه شد. داده‌های گردآوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS پردازش و برای تحلیل آماری توصیفی و استنباطی از جمله همبستگی اسپیرمن، آزمون کروسکال والیس، من وایتنی و رگرسیون استفاده شد.

یافته‌ها

از لحاظ سنی بیشتر دانش‌آموختگان در زمان انجام این تحقیق در گروه سنی ۲۰-۳۰ سال قرار داشتند که میانگین سنی آنان نزدیک به ۲۷ سال بود. از لحاظ جنس، بیشتر دانش‌آموختگان را مردها تشکیل داده بودند. بیشترین درصد پاسخگویان مجرد بودند. در رابطه با نوع دانشگاه، بیشتر دانش‌آموختگان در دانشگاه دولتی تحصیل کرده بودند. گرایش تحصیلی بیشتر دانش‌آموختگان، زراعت می باشد.

از نظر مدرک تحصیلی، بیشتر دانش‌آموختگان دارای مدرک کارشناسی و کاردانی بودند و از نظر وضعیت اشتغال بیش از نیمی از پاسخگویان، شغل مرتبط با رشته تحصیلی خود داشتند که البته از بین این شمار شاغل نیز اکثریت در شغل پاره وقت مرتبط با رشته خود به فعالیت مشغول بودند. در نهایت، یافته‌های این تحقیق گویای آن بود که درصد بالایی از دانش‌آموختگان شاغل پاره وقت در زمینه زراعت و باغبانی مشغول به کار بودند. (جدول ۱). میانگین پاسخگویان سنی ۲۷/۱۱ با انحراف معیار ۳/۱۱ است.

دیدگاه‌ها و آموزه‌های کارورزان، پرداختن به فعالیت‌های حرفه‌ای و عملی، میزان حضور در محل کارورزی، تناسب محل کارورزی با رشته‌ی تحصیلی، امکان گزینش داوطلبانه فعالیت‌های گوناگون از سوی کارورزی، امکان استفاده از امکانات و تجهیزات محل کارورز با نگرش دانشجویان به دستاوردهای دوره کارورزی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

شولز و همکاران (۲۰۰۴)، نقش کارآموزی در آموزش عالی علوم زیست محیطی در موسسه فدرال فناوری سوییس را از منظر سه هدف نهادی یعنی آموزش حرفه‌ای، آموزش عمومی علوم زیست محیطی و مهارت‌آموزی در زمینه مطالعه کردند. دست‌آوردها گویای این بوده‌اند که کارآموزی به بالابردن توانایی‌های عمومی و شایستگی‌های کلیدی مانند مهارت‌های ارتباطی، گزارش دهی، سازمان دهی امور کاری، کسب اطلاعات، و توانایی فعالیت اجرایی مستقل کمک می‌کند و نقش به‌سزایی در آموزش حرفه‌ای و رشد شایستگی‌های مرتبط با حل مسایل پیچیده زیست محیطی و توسعه مهارت‌های پژوهشی در حوزه‌ی علوم محیطی ایفاد می‌کند.

کاسون و پلینگ (۱۹۹۹)، ارتباط بین اثربخشی برنامه و روش تدریس و منش شخصیتی آموزشگران را بررسی کردند و نتیجه‌گویی وجود همبستگی معنی داری بین این متغیرها و رویه‌های تغییر مثبت رفتاری مشارکت‌کنندگان بود. اجاوی و همکاران (۲۰۰۸)، که در تحقیقی که با عنوان تاثیر آموزش کارورزی بر نگرش دانشجویان کشاورزی مقطع کارشناسی دانشگاه نیجریه انجام دادند دریافتند که آموزش کارورزی بر دیدگاه دانشجویان اثر مثبت گذاشته است.

در این تحقیق که هدف کلی آن، بررسی نگرش دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی نسبت به طرح کارورزی می باشد نگرش دانش‌آموختگان در رابطه با طرح کارورزی و عامل‌های موثر بر نگرش کارورزان نسبت به طرح کارورزی مورد مطالعه قرار گرفت.

روش شناسی

این تحقیق از نظر ماهیت و از نظر هدف، کاربردی می باشد.

جدول ۱- پراکنش دانش آموختگان (کارورزان) مورد مطالعه بر پایه ویژگی های فردی و حرفه ای

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد
سن (سال)	۲۰-۳۰ سال	۱۰۹	۹۰/۸
	۳۱-۴۰ سال	۱۱	۹/۲
	جمع	۱۲۰	۱۰۰
جنسیت	مرد	۷۷	۶۲/۲
	زن	۴۳	۳۵/۸
	جمع	۱۲۰	۱۰۰
تأهل	متأهل	۲۲	۱۸/۳
	مجرد	۹۸	۸۱/۷
	جمع	۱۲۰	۱۰۰
نوع دانشگاه	دولتی	۷۵	۶۲/۵
	غیردولتی	۴۵	۳۷/۵
	جمع	۱۲۰	۱۰۰
رشته تحصیلی	علوم زراعی و باغی	۶۵	۵۴/۲
	علوم دام و آبی پروری	۱۶	۱۳/۳
	ترویج و توسعه	۱۴	۱۱/۷
	آب و خاک	۱۳	۱۰/۸
	گیاه پزشکی	۱۲	۱۰/۰
	جمع	۱۲۰	۱۰۰
مدرک تحصیلی	کارشناسی و پایین تر	۸۲	۶۸/۳
	بالتر از کارشناسی	۳۸	۳۱/۷
	جمع	۱۲۰	۱۰۰
محل کارورزی	خصوصی مرتبط با رشته	۶۴	۵۳/۳
	خصوصی غیر مرتبط با رشته	۵۶	۴۶/۷
	جمع	۱۲۰	۱۰۰
وضعیت شغل	مرتبط با رشته	۶۴	۵۳/۳
	غیر مرتبط با رشته	۶	۵
	بیکار	۲۷	۲۲/۵
	دانشجو	۲۳	۲۲/۲
وضعیت اشتغال	تمام وقت	۲۶	۳۷
	پاره وقت	۴۴	۶۳
	جمع	۷۰	۱۰۰
زمینه اشتغال	زراعت و باغبانی	۵۶	۸۰
	دام و آبی	۱۴	۱۴
	جمع	۷۰	۱۰۰

رتبه دوم، متغیر کسب روحیه مدیریتی با میانگین ۳/۶۳ در رتبه سوم و متغیر باعث کسب مهارت های حل مسئله با میانگین ۵/۶۳ کمترین رتبه را دارد.

نتایج نشان دادند که متغیر آشنایی کارورز با فرهنگ سازمانی با میانگین ۳/۹۸ بالاترین رتبه را دارد، تشویق به شناختن توانایی ها و استعدادی کارورز با میانگین ۳/۶۸ در

جدول ۲- میانگین، انحراف معیار و رتبه ی گویه های نگرش دانش آموختگان نسبت به طرح کارورزی

رتبه	انحراف معیار	میانگین*	شمار	نگرش
۱	۰/۹۹	۳/۹۸	۱۲۰	موجب آشنایی کارورز با فرهنگ سازمانی می شود
۲	۰/۹۷	۳/۶۸	۱۲۰	کارورز را تشویق به شناختن توانایی ها و استعدادی خویش می کند
۳	۰/۹۵	۳/۶۳	۱۱۷	موجب کسب روحیه مدیریتی می شود
۴	۰/۹۳	۳/۸۴	۱۲۰	کارورز را برای تصدی وظایف و مسئولیت های جدید آماده می کند
۵	۰/۹۲	۴/۰۱	۱۲۰	منجر به تقویت اعتماد به نفس می شود
۶	۰/۹۰	۳/۸۴	۱۱۸	موجب افزایش دانش و آگاهی در رابطه با شرایط بازار می شود
۷	۰/۹	۳/۸۰	۱۲۰	زمینه ارتباط بین درس های نظری و دنیای کار را برای کارورز فراهم می سازد
۸	۰/۸۹	۳/۷۰	۱۲۰	در تقویت روحیه کارآفرینی موثر است
۹	۰/۸۸	۴/۱۱	۱۲۰	باعث آشنایی دانش آموختگان با نظام اداری می شود
۱۰	۰/۸۸	۳/۵۳	۱۱۲	منجر به تقویت مهارت های مهندسی زندگی (مهارت های عمومی) می شود
۱۱	۰/۸۳	۳/۸۵	۱۲۰	منجر به افزایش انگیزه خوداشتغالی می شود
۱۲	۰/۷۸	۴/۲۵	۱۱۷	موجب کسب مهارت های ارتباطی می شود
۱۳	۰/۷۷	۳/۵۸	۱۲۰	منجر به موفقیت های شغلی در آینده می شود
۱۴	۰/۷۳	۳/۸۸	۱۲۰	باعث افزایش دانش در رابطه با شناسایی مشاغل مرتبط به کشاورزی می شود
۱۵	۰/۶۸	۴	۱۲۰	باعث ایجاد روحیه همکاری می شود
۱۶	۰/۰۲	۵/۶۳	۱۲۰	باعث کسب مهارت های حل مسئله می شود
	۰/۸۸	۳/۸۲		کل

* ۱: بسیار مخالفم، ۲: مخالفم، ۳: نظری ندارم، ۴: موافقم، ۵: بسیار موافقم

بنابر نتایج تحقیق در مورد نوع دانشگاه نیز مشخص شد بین دانش آموختگان دولتی و غیردولتی اختلاف معناداری وجود ندارد ($t=1/50$, $Sig=0/135$). بین نگرش دانش آموختگان با مدارک مختلف تحصیلی و محل کارورزی دانش آموختگان نیز اختلاف معناداری دیده نشد ($t=0/142$, $Sig=0/887$). (جدول ۳).

نتایج آزمون t نشان داد که بین نگرش های دانش آموختگان زن و مرد نسبت به طرح کارورزی اختلاف معناداری وجود دارد ($t=3/39$, $Sig=0/00$). به طوریکه می توان گفت دانش آموختگان زن با میانگین (۶۳/۸) درصد) نسبت به دانش آموختگان مرد با میانگین (۵۹/۱) درصد) نگرش مطلوب تری نسبت به طرح کارورزی دارند.

جدول ۳- تأثیر متغیرهای تحقیق بر نگرش دانش آموختگان کشاورزی استان تهران نسبت به طرح کارورزی

متغیر	سطح	شمار	میانگین	انحراف معیار	t	Sig
جنسیت	مرد	۷۷	۵۹/۱	۹/۵	-۳/۳۹**	۰/۰۰۱
	زن	۴۳	۶۳/۸	۵/۵		
دانشگاه	دولتی	۷۵	۶۱/۷	۸/۶	۱/۵۰	۰/۱۳۵
	غیر دولتی	۴۵	۵۹/۳	۸/۴		
مدرك	کارشناسی و پایین تر	۸۲	۶۰/۹	۹/۰۵	۰/۱۴۲	۰/۸۸۷
	کارشناسی و بالاتر	۳۸	۶۰/۷	۷/۶		
محل کارورزی	خصوصی مرتبط با رشته	۶۴	۶۱/۳۱	۸/۷۷	۰/۵۹۴	۰/۵۵۴
	خصوصی غیر مرتبط	۵۶	۶۰/۳۷	۸/۴۶		

جدول ۴- تأثیر رشته تحصیلی دانش آموختگان بر میزان نگرش آنان

متغیر	r	sig
رضایتمندی از طرح کارورزی	۰/۲۶۷	۰/۰۰۳
مهارت شغلی	۰/۴۲	۰/۰۰
ویژگی طرح کارورزی	۰/۳۷۵	۰/۰۰

آنان نسبت به طرح کارورزی با مقایسه میانگین آماره ی کروسکال والیس انجام شد و مشخص شد که بین آنان تفاوت معناداری در سطح یک درصد وجود دارد. بدین صورت که دانش آموختگان در گرایش های گوناگون متفاوتی نسبت به طرح کارورزی می داشتند (جدول ۵).

به منظور بررسی همبستگی بین متغیرهای تحقیق، از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان دادند که بین متغیرهای نگرش با رضایتمندی از طرح کارورزی، مهارت شغلی و ویژگی های طرح کارورزی همبستگی مثبت در سطح پنج درصد وجود دارد (جدول ۴). تأثیر گرایش تحصیلی دانش آموختگان بر نگرش

جدول ۵- همبستگی بین متغیرهای تحقیق و نگرش دانش آموختگان کشاورزی استان تهران نسبت به طرح کارورزی

متغیر	سطح	شمار	میانگین رتبه ای	درجه آزادی	X ²	Sig
رشته ی تحصیلی	زراعی و باغی	۶۵	۵۰	۴	۲۰/۹۴	۰/۰۰**
	دامی و آبی پروری	۱۶	۶۵			
	گیاه پزشکی	۱۲	۸۷			
	ترویج و توسعه	۱۴	۵۴			
	آب و خاک	۱۳	۸۷			

در تبیین واریانس متغیر وابسته می باشد. به منظور بررسی عامل های تأثیر گذار بر نگرش دانش آموختگان کشاورزی، یک چند از متغیرها در مدل رگرسیونی گام به گام وارد شد. ویژگی های مدل به دست آمده از هر کدام شامل متغیرهای ورودی که بر پایه میزان اهمیت تبیینی وارد معادله می شوند و نیز ضریب همبستگی و ضریب تعیین مربوطه در جدول (۶) ارائه شده است.

در این تحقیق از روش رگرسیون با استفاده از نرم افزار SPSS برای به دست آوردن معادله استفاده شده است. همه متغیرها (رضایتمندی، مهارت، ویژگی طرح) که همبستگی معنی داری با متغیر وابسته (نگرش) داشتند مورد آزمون قرار گرفتند. هدف از این تحلیل، ارزیابی تأثیر هر کدام از متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته، پیش بینی تغییرات متغیر وابسته و تعیین سهم هر یک از متغیرهای مستقل

جدول ۶- متغیرهای وارده شده در گام های مختلف، ضریب تعیین و سهم هر یک در تبیین متغیر وابسته

گام	متغیر وارده شده	(R) ضریب همبستگی	(R ²) ضریب تعیین	سهم هر متغیر در تبیین
۱	ویژگی طرح کارورزی	۰/۴۸۴	۰/۲۳۴	۰/۲۲۸
۲	مهارت شغلی	۰/۵	۰/۲۵	۰/۲۳
۳	رضایتمندی از طرح کارورزی	۰/۶۲۴	۰/۳۹۰	۰/۳۷۰

افزایش داد. در گام سوم متغیر رضایتمندی از طرح کارورزی وارد معادله شد این متغیر ضریب همبستگی چندگانه (R) را به ۰/۶۲۴ و ضریب تعیین را به ۰/۳۹۰ افزایش داد. با توجه به توضیح بالا و نتایج مندرج در جدول (۷) معادله خطی از رگرسیون به شکل زیر می باشد:

$$Y = 2/96 + 0/259(x_1) + 0/20(x_2) + 0/17(x_3)$$

همان طور که دیده می شود در نخستین گام، متغیر رضایتمندی از طرح کارورزی وارد معادله شد در این مرحله، مقدار ضریب همبستگی چندگانه (R) برابر با ۰/۴۸۴ ضریب تعیین ۰/۲۳۴ به دست آمده است. به عبارت دیگر، در حدود ۲۳ درصد تغییرات متغیر وابسته را این متغیر تبیین می کند در گام دوم متغیر مهارت شغلی وارد معادله شد این متغیر ضریب همبستگی چندگانه (R) را به ۰/۵ و ضریب تعیین را به ۰/۲۵

که در آن Y = نگرش دانش آموختگان نسبت به طرح کارورزی می‌باشد، X_1 = ویژگی طرح کارورزی می‌باشد، X_2 = مهارت شغلی می‌باشد، X_3 = رضامندی طرح کارورزی و همین طور بر پایه نتایج به دست آمده از جدول (۷) دیده می‌شود که متغیر ویژگی طرح کارورزی ($\beta = 0/408$) بیشترین تأثیر را بر نگرش دانش آموختگان دارد. پس از آن متغیر مهارت شغلی ($\beta = 0/259$) و متغیر رضایتمندی طرح کارورزی ($\beta = 0/259$) در مرحله های بعدی می‌باشد.

جدول ۷- متغیرهای موثر بر نگرش دانش آموختگان نسبت به طرح کارورزی- بر پایه تحلیل رگرسیون گام به گام

متغیر	مقدار B	مقدار بتا	t	سطح معنی داری
مقدار ثابت	۲/۹۶	-	۱۲/۹۹۵	۰/۰۰
ویژگی طرح کارورزی	۰/۲۵۹	۰/۴۰۸	۴/۱۵۲	۰/۰۰
مهارت شغلی	۰/۲۰	۰/۲۸۹	۲/۸۸	۰/۰۰۵
رضایتمندی طرح کارورزی	-۰/۱۷	-۰/۲۱۵	-۲/۰۹	۰/۰۰۳۹

بحث و نتیجه گیری

دانش آموختگان زن (۶۳/۸) نسبت به دانش آموختگان مرد (۵۹/۱) نگرش مطلوب تری به طرح کارورزی داشته اند. که این نتیجه با نتایج تحقیق اجاوی و همکاران (۲۰۰۸) در تحقیقی با عنوان اثر آموزش کارورزی روی نگرش دانشجویان کشاورزی مقطع کارشناسی دانشگاه نیجریه انجام دادند مطابقت دارد

همچنین نتایج آزمون t نشان داد بین نگرش و نوع دانشگاه دانش آموختگان و مدرک تحصیلی و محل کارورزی و اختلاف معناداری دیده نشد. بدین معنی که تفاوت در این گونه ویژگی های فردی بیان شده توسط دانش آموختگان باعث تفاوت در نگرش آنان نسبت به طرح نشده است. همچنین نتایج آزمون من وایتنی نشان داد که بین وضعیت تأهل و وضعیت اشتغال و نگرش های دانش آموختگان اختلاف معناداری دیده نشد. ولی نتایج آزمون کروس کال والیس نشان داد که بین زمینه اشتغال، وضعیت کنونی شغلی و تحصیلی نگرش دانش آموختگان در سطح پنج درصد رابطه معنی داری وجود دارد.

به طوریکه می‌توان گفت دانش آموختگان که در زیر بخش علوم دام و آبیزی پروری (۴۲/۹۵ درصد) نسبت به دانش آموختگان که در زیر بخش علوم زراعی و باغی شاغل می‌باشند نگرش مطلوب تری به طرح کارورزی داشته اند؛ و همین طور دانش آموختگانی که در حال ادامه تحصیل می‌باشند (۸۲/۰۵ درصد) نسبت به دیگر دانش آموختگان نگرش مطلوب تری به طرح کارورزی داشته‌اند و همین طور نتایج آزمون کروس کال والیس نشان داد که بین رشته تحصیلی و نگرش دانش آموختگان در سطح یک

نتایج نشان دادند که از لحاظ سنی بیشتر دانش آموختگان در زمان انجام این تحقیق در گروه سنی ۲۰-۳۰ سال قرار داشتند که میانگین سنی آنان نزدیک به ۲۷ سال بود. از لحاظ جنس، بیشتر دانش آموختگان را مردها تشکیل داده بودند. بیشترین درصد پاسخگویان مجرد بودند. در رابطه با نوع دانشگاه، بیشتر دانش آموختگان در دانشگاه دولتی تحصیل کرده بودند. گرایش تحصیلی بیشتر دانش آموختگان، زراعت می‌باشد. از نظر مدرک تحصیلی، بیشتر دانش آموختگان دارای مدرک کارشناسی و کاردانی بودند و از نظر وضعیت اشتغال بیش از نیمی از پاسخگویان، شغل مرتبط با رشته تحصیلی خود داشتند که البته از بین این شمار شاغل نیز اکثریت در شغل پاره وقت مرتبط با رشته خود به فعالیت مشغول بودند. در نهایت، یافته های این تحقیق گویای آن بود که درصد بالایی از دانش آموختگان شاغل پاره وقت در زمینه زراعت و باغبانی مشغول به کار بودند.

میزان نگرش دانش آموختگان از طرح کارورزی بر اساس طیف لیکرت در حد خوب می‌باشد. که نشان دهنده این است که اکثر فارغ التحصیلان نگرش مثبتی نسبت به طرح دارند که این نتیجه با نتایج تحقیق حاتمی (۱۳۸۸) و باوگ (۲۰۰۳) که در بررسی مطالعات خود، در این مورد رابطه معنی داری بدست آوردند، مطابقت دارد

نتایج آزمون t نشان داد که بین نگرش دانش آموختگان زن و مرد نسبت به طرح کارورزی اختلاف معناداری در سطح یک درصد وجود دارد به طوریکه می‌توان گفت

درصد اختلاف معنی داری وجود دارد.

به طوریکه می توان گفت دانش آموختگانی که در رشته آب و خاک تحصیل کرده اند (۸۷ درصد) نسبت به دیگر دانش آموختگان نگرش مطلوب تری به طرح کارورزی داشته اند. نتایج نشان می دهد، نتایج نشان دادند که متغیر آشنایی کارورز با فرهنگ سازمانی با میانگین ۳/۹۸ بالاترین رتبه را دارد، تشویق به شناختن توانایی ها و استعدادی کارورز با میانگین ۳/۶۸ در رتبه دوم، متغیر کسب روحیه مدیریتی با میانگین ۳/۶۳ در رتبه سوم و متغیر باعث کسب مهارت های حل مسئله با میانگین ۵/۶۳ کمترین رتبه را دارد.

نتایج به دست آمده از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن نشان می دهد که بین متغیرهای نگرش با رضایتمندی از طرح کارورزی، مهارت شغلی و ویژگی های طرح کارورزی همبستگی مثبت در سطح پنج درصد وجود دارد. بدین معنی که هر چه ویژگی های طرح بیشتر باشد موجب کسب مهارت های شغلی و رضایت بیشتری و نگرش مثبت تری می شود.

پیشنهادها

- در مورد اهمیتی که طرح می تواند بر روی نگرش های کارآموزان و حتی آینده شغلی آنان داشته باشد به مسئولان و کارکنان مراکز پذیرنده کارآموز اعلام شود تا آنان در برخورد ها و رفتارهای خود با احتیاط بیشتری عمل کنند.

- به دیدگاه ها و پیشنهاد های کارآموزان ارزش داده شود و در تصمیم گیری های سطوح پایین سازمان از دیدگاه ها و نظر های آنان استفاده شود. این روش یکی از موارد انگیزشی مهم است که برای کارآموزان اهمیت بسزایی دارد. در سازمان یا نهادی که کارآموز احساس سودمند بودن نظر ها و تفکر خویش را از سوی سازمان یا نهاد داشته باشد، با انگیزه بهتری در طرح شرکت می کنند.

- با توجه به ارتباط معنی داری که بین مرتبط بودن فعالیت های انجام شده در طول طرح با نگرش کارآموزان نسبت به دستاوردهای طرح کارآموزی وجود دارد، سعی شود در طول طرح فعالیت ها طوری طراحی و اجرا شوند

که ارتباط بیشتری با آموخته های علمی و دانشگاهی داشته باشند از آنجا که رابطه مثبت و معنی داری بین میزان رضایت کاری و نگرش کارورزان وجود دارد لذا می بایستی برای فرهنگ سازی و نهادینه کردن طرح کارورزی برنامه ریزی هایی برای تدوین شرح وظایف مشخص کارورزان و واحدهای پذیرنده صورت گیرد تا شأن و جایگاه دانش آموختگان بخش کشاورزی در واحدهای پذیرنده بخش کشاورزی تثبیت شود.

با توجه به رابطه مثبت و معنی دار و تأثیر زیاد دیدگاه دانش آموختگان بخش کشاورزی نسبت به مجری طرح کارورزی در نگرش آنان نسبت به طرح کارورزی که یافته های این تحقیق نشان دهنده آن است، ضرورت دارد تا در سال های آتی نیز سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، مجری طرح کارورزی باشد.

با توجه به این که تفاوت معنی داری بین جنسیت دانش آموختگان و نگرش آنان نسبت به طرح کارورزی وجود دارد و میانگین رتبه ای مردان بیشتر از میانگین رتبه ای زنان می باشد به نظر می رسد. این تفاوت میانگین رتبه ای ناشی از حجم و سختی امور محوله در واحد پذیرنده باشد لذا ضروری است نوع، حجم و سختی کارهای محوله با توجه به شرایط جسمانی و فیزیولوژیکی دانش آموختگان تعیین شود.

با توجه به رابطه مثبت و معنی دار میزان رضایت از حقوق و نگرش دانش آموختگان نسبت به طرح کارورزی و با در نظر گرفتن اینکه کم بودن میزان کارمزد دانش آموختگان به عنوان یکی از مهم ترین عیب و مشکل طرح از سوی افراد اعلام شده است لازم است اعتبارات و بودجه بیشتری به این گونه طرح ها اختصاص داده شود.

با توجه به اینکه رابطه مثبت و معنی داری بین میزان توانایی تناسب آموخته های دانشگاهی با کارهای محوله و نگرش دانش آموختگان وجود لذا می بایستی با مراجعه و نظارت نزدیک بر نحوه انجام کارورزی، واحدهای پذیرنده را به رعایت و آگاهی امور به دانش آموختگان متناسب با رشته تحصیلی و شأن و منزلت آنان ملزم کنند.

منبع‌ها

جعفری صمیمی، آ.، ۱۳۸۴، تضاد بین فارغ التحصیلان دانشگاه‌ها و نشان مزیت نسبی: مطالعه مورد استان‌های شمالی ایران، علوم انسانی علوم پژوهش نامه، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران
جلالی، ک.، ۱۳۸۳، سازمان کشاورزی از برنامه‌های اشتغال فارغ التحصیل: [www. Jobiran .com / whatsnew /](http://www.Jobiran.com/whatsnew/) : ۷۷K - default .htm

حاتمی، ح. (۱۳۸۸). ارزیابی و سنجش اثربخشی آموزش‌های ضمن خدمت دفتر مطالعات نیروی انسانی در ارتقای عملکرد مدیران، هیات علمی و کارکنان واحدهای دانشگاهی منطقه‌ی یک دانشگاه آزاد اسلامی. فصلنامه‌ی علمی پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، سال دوم، شماره پنجم.

رخشانی پور، ج.، ۱۳۹۱، نگرش تحقیقات از فارغ التحصیلان کشاورزی (کارورزان) استان خراسان جنوبی به پروژه کارآموزی. همایش ملی کشاورزی و منابع طبیعی فارغ التحصیلان استخدام. دانشگاه تربیت مدرس، ص ۱۹۷-۲۱۹.
زمانی، غ.، ۱۳۸۲، برآورد منابع انسانی متخصص از فارغ التحصیلان کشاورزی در ایران. موسسه تحقیقات و برنامه ریزی در آموزش عالی. تهران، صص ۱۹۸.

شریف زاده، م.، و زمانی، غ. (۱۳۸۵). روحیه کار آفرینی در دانشجویان کشاورزی، مطالعه موردی دانشگاه شیراز. مجله علوم کشاورزی ایران. جلد ۳۷، شماره ۱۱.

علیباچی، آ. و بارانی، ش.، ۱۳۸۵، نگرش کشاورزان نسبت به محصولات سازنده، شهرستان کرمانشاه، مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی. ۴۰ (۴)، ۹۱-۹۸.

موحد محمدی، .، صادقی، ف.، شریف زاده، آ. و مریدسادات، پ.، ۱۳۸۷، بررسی نگرش دانشجویان نسبت به نتایج دوره‌های کارآموزی در دانشکده کشاورزی، دانشگاه تهران، مجله تحقیقات اقتصاد کشاورزی و توسعه ۳۹(۱)، صص ۱۷۶-۱۶۹.

-Ajavi, A. O., Okorie, V. O., & Yusuf, O. J. (2008). Impact of internship training on faculty of agriculture undergraduates of the obafemi awolowo university, Ile-Ife, Nigeria. *Journal of Agricultural & Food Information*.9(2) : 144-148

Baugh, D. F. (2003). The school-based administrative internship: requirements and student Boling-brok, S. (1998). Employability-an ex-student's perspective. *Rising East*, 4(2): 86-99.

-Cason, K. L., Poling R.L. (1999) The extension paraprofessional model: relationship of program effectiveness with paraprofessional teaching style and personality profile. *Journal of International Agriculture and Extension Education*, 6(3) , 47-52.

-Erickson, J.I., Hamilton, G.A., Jones, D.E., & Ditomassi, M. (2003). Measuring the impact of collaborative governance: Beyond empowerment. *Journal of Nursing Administration*, 33(2) , 96-104

-McQuid, R.W.& C.Lindsay (2005). The concept of employability, *Urban studies*, 42(2) , 197-219.

Phipps, L.J., Osborne, E. W., Dyer, J.E. & Ball, A. (2008). *Handbook on agricultural education in public schools*. Thomson Delmar Learning, USA

-Scholz, R. W., Steiner, R., & Hansmann, R. (2004). Role of internship in higher eEducation in environmental sciences. *Journal of Research in Science Teaching*, 41(1) , 24-46.

Attitudes of Tehran Province Agricultural Graduates towards Their Internship Training

R.A. Khodabandehlo¹, M. Chizari²

1-M.Sc. Graduate, Department Agricultural Extension and Education, College of Agriculture, University of Tarbiat Modares, Iran

2. Professor, Department of Agricultural Extension Education Faculty, University of Tarbiat Modares, Iran

Abstract

This research is aimed at increasing supply exceeds demand and other factors such as the rapid growth trend of agricultural disciplines at universities in recent years incongruity capabilities of graduates with the skills and expertise required by the needs of agricultural production units resulting in unemployment of graduates in this field in the country. Assessment has been implemented of agricultural graduates to internship scheme. The population under study, 1,080 tons of agricultural graduates who showed 120 Cochran formula and using simple random sampling was used to select a sample of the population. The research is applied. Face validity of the questionnaire by a number of university agricultural extension and education faculty was confirmed. The reliability of the questionnaire according to Cronbach's alpha coefficient obtained ($\alpha=0.86$), were found suitable. Descriptive statistics showed that in terms of changing attitudes of graduates of the internship scheme intern familiar with corporate culture with an average of 3.98 is the highest ranking and results show The difference between the achievements of the graduates studied in relation to attitudes towards gender-based training, career field graduates employed, the current situation is a career and field of study.

Index Terms: Graduates attitudes, internship agricultural training, communication skill

Corresponding Author: R.A. khodabandehlo

Email: m.khodabandelo@yahoo.com

Received: 10/2/2014 ; **Accepted:** 15/10/2014